

Yaşar Kaplan ile söyleşi: "Ülkemi özledim"

<http://www.islamianaliz.com/haber/yasar-kaplan-ile-soylesi-ulkemi-ozledim-14797>

Geçmişte düşünceleriyle önemli bir kitleye hitap eden yazar Yaşar Kaplan'dan haber var.

İslamî Analiz/Haber Merkezi

28 Şubat sürecinde darbecilerden bahsetti ve sonrasında 15 yıldır gurbete mahkûm oldu. Geçmişte düşünceleriyle önemli bir kitleye hitap eden yazar Yaşar Kaplan'dan haber var.

Yaşar Kaplan, Ay Vakti Dergisi'nin Ocak-Şubat sayısında Şeref Akbaba'ya bir röportaj verdi.

Söz konusu röportajı İslami Analiz okuyucuları için iktibas ediyoruz:

Ş.A- *Yaşar Kaplan ağabeyimizi Ay Vakti ailesi ve şahsım adına hürmetle, muhabbetle selamlıyorum. "Susarak bir hüznün büyüteceğiz. Ve susarak yazacağız bu destanı biz" cümlesinin de yer aldığı Sıfırüç Depremleri'nin sanki bir yansıması olarak, on beş yılı aşkın bir süredir Almanya'dasınız. Bir de "Hakikat insanı yalnızlaştırır" diye bir söz vardır. Dava ve sanat adamı Yaşar Kaplan diyar-ı gurbette. Buradan hareketle neler anlatmak istersiniz?*

Y.K- Bazı insanlara Yüce Rabbimiz yalnızlığı sevdirmiştir. Peygamberler böyledir, düşünce ve sanat insanları böyledir. Ne kadar sosyal gözükseler de yalnızlar diyarının insanıdır onlar. Başka türlü toplumu göremez, topluma katılamazlar. Sokakta gezinenler değil, kendi dünyalarına kapanıp üretenler belki toplumu daha iyi dinleyebilmekte, topluma daha aktif olarak katılabilmektedir.

Bir de uzaktan bakmanın bazen içerde bulunmaktan dahi iyi yanları oluyor. Ülkeyi ve bireyi daha iyi gözlemlene fırsatı bulabiliyorsunuz. Biraz uzakta kaldığınızda memleketin sizin için ne ifade ettiğini yahut sizin memleket için ne ifade ettiğinizi yakındakinden yahut yakındaykenkinden daha net görebilme imkânınız oluyor. Uzaktan takip ederek, sizi anlayanı anlamayanı, bileni bilmeyeni, seveni sevmeyeni daha iyi fark edebiliyorsunuz. İnsanlara bakışları ile "vadeden" kişi iken bir başkasınız, "vadetmeyen" kişi iken bir başkasınız. Oysa düşünür ve yazarlar hayatlarının her aşamasında, çıkışlarında da inişlerinde de "vadeden kişi" halindedirler. Belki en verimli dönemleri, uzaktan bakanın bir şey yapılmıyor zannettiği dönemleridir.

Gurbet bazılarını boşaltır, bazılarını doldurur. Her iki halde de hem birey, hem toplum için hayırlı bir ayıklanma söz konusudur.

Ş.A- On beş yıl dile kolay. Gurbet ve hasret kavramları özellikle bir sanat adamında elbette çok şey çağırıştır. Sizin gurbetinizi ve hasretinizi soralım. Sonrası, ne zaman ve nasıl buluşacağız, Türkiye'ye dönüş ne zaman?

Y.K- Biz kendi ülkemizde de vatan hasreti çekerek yetişmiş bir neslin mensubuyuz. O nedenle gurbette yaşamaya alışkınsınız. Bunu yeni kuşaklar bilmez. Onlar nispeten birçok şeyi hazır buldular ve daha iyi şartlarda yaşıyorlar. Dünü bilmeyenlerin yahut dünü çabuk unutmuş görünenlerin bir kısmı kendi ülkemizin şartlarını zorlaştırmakla meşgul olsalar da, Türkiye'nin iyilikleri tükenmez.

Sanatın toplumla yahut sanatçının çevresiyle ilişkisine baktığımızda işin esasında şu var: Sanatçı, esas itibariyle kendi toplumunda da gurbeti yaşayan ve hasreti hiç bitmeyen kişidir. Sanatçının dili farklıdır, bakışı farklıdır, düşünüş biçimi farklıdır. O nedenle açığa çıksa da çıkmasa da sanatçı ile toplumu arasında bazan hafif bazan ağır seyreden bir çatışma zaten vardır. Bunu bahane ederek bazıları sanatçıları itilip kakılacak insan gibi görme densizliğine düşebilir.

Türkiye'de yaşıyor olmak başlı başına bir heyecan ve bu başka heyecanlara benzemez. Özledim ülkemi. Türkiye için daima heyecan duyan birisiyim. Dönüşün şartları oluştuğunda gelmek istiyorum tabii ki. Bunun için benim rûhen hazır olmam gerekiyor. Hayırlısıyla, yeni kitaplarımızla bir başlangıç yaparsak, dönüşümüz de hızlanacaktır, diye ümit ediyorum.

Ş.A- Ülkemizde insani ve İslami mücadelenin zor bir döneminde, söylenmesi bedel isteyen düşünceleri dile getiren ve bunun bedelini de ödeyen bir yazar olarak bugünü nasıl değerlendiriyorsunuz? Dahası *Almanya'dan Türkiye* nasıl görünüyor?

Y.K- Herkesin sustuğu yahut susturulduğu olağandışı dönemlerde bir yahut birkaç kişinin her türlü bedeli göze alarak çıkıp konuşması, sesini yükseltmesi, toplumsal varoluş için, millî bir duruş ortaya koyabilmesi çok önemlidir. Bazan bir kişinin konuşması bir milletin konuşması, bütün bir toplumun direnişe geçmesi gibidir. Her şeyimizi borçlu olduğumuz, kendisine kulluk için kavilleştirdiğimiz Yüce Yaratıcı'mız (cc) bile insan iradesi üzerine ambargo koymamış, insanı kendi fiilleriyle özgür bırakmışken, bu millet üzerinde hiçbir tasarruf hakları bulunmayanların hayatımıza, inancımıza, düşüncemize yön vermeye kalkışması haysiyet sahibi insanın kabullenebileceği bir durum değildir. Fakat istediklerini daha rahat icra edebilmek için önce insanı haysiyetsizleştiriyor, sonra da onunla oynamaya başlıyorlar. Düşünce adamları haysiyetli davranırsa o milletin boyun eğmesi mümkün değildir.

Haysiyetli siyasetçi de, ahlaklı işadamı da her birisi birer okul durumundaki haysiyetli düşünce adamlarının tedrislerinden geçerek yetişirler. O nedenle, siyaset ve ticaret hayatının önde gelenlerinin düşünce hayatına daha yakından ilgi duymaları bir millî vazifedir. Türkiye'nin geleceği zor bir gelecektir. Geleceğimiz geçmişimizden de zor olacaktır. O nedenle her bireyin ülkeye kendi özel mülküne sahip çıkar gibi sahip çıkmaya, birlik şuurunu ile davranmaya, işbaşındakilerin de kirlenmekten uzak durarak işlerini yapmaya dikkat etmeleri gerekmektedir. Nereye yürüdüklerini bilen ve birlikte hareket eden toplulukları hiçbir güç yıkamaz. Ancak kendi içlerinde yolsuzluk, ekabirleşme, “neme-lazım”cılıktan bin beter şu “bensiz-olmaz”cı tutumlar gibi bir dizi çürüme ve soysuzlaşmalar başlarsa, bu illetlere yakalanmış toplumları da hiçbir güç ayakta tutamaz.

O halde gerçek tehdidi dışarıda değil içimizde aramak ve önlenemez aşamaya gelmeden zamanında müdahale ederek etkisizleştirmek gerekmektedir. Düşünce ve sanat adamlarının bağımsız hareket edebilmeleri ve iktidardaki kim olursa olsun gerektiğinde eleştiri kurumunu ve toplumun âkilleriyle örgütlenip uygunsuzluklara karşı direnme haklarını kullanarak milletin hukukunu koruma mücadelesinden geri durmamaları çok önemli bir misyondur. Bu zor görev ve bu kutlu sorumluluk başka bir kesimin değil sadece aydınlarımızın üzerindedir.

Ş.A-Başta Suriye, Irak, Gazze’de yaşanan zulümler olmak üzere, İslam Âlemi’nin bugünü ve yarını ile alakalı neler söylemek istersiniz?

Y.K-“Müşrikler necistir,” der Rehber Kitabımız Kur’an’da Yüce Rabbimiz. Derinliğini ve boyutlarını kavramayana bu ayet irkiltici bir “söz” gibi gelebilir. Ama vâkıa budur, necistirler. Ne işlerine güvenilir, ne sözlerine, ne anlaşmalarına, ne “dost ve müttefik”liklerine. Her şeyleri kirletmiştir. İçleri necaset doludur, her girdikleri beldeyi kirletirler. Her girdikleri yerde kan döker, zulmederler. Onun için bunların siyasetine “kirli siyaset” denilmiştir.

Bu necis zulümden en çok Müslümanlar etkileniyor. Bunda şaşılacak bir şey yok, ama nedense hep şaşarız. Nedeni belli; Kur’an ve tarih bilmemek.

Müslüman olarak ortaya çıkmışsan, hiçbir kötülük yapmasan da kötüyü varlığıyla tehdit ediyorsun demektir. Sadece varlığıyla sen bir tehidsin, algılama bu. Bu da kötülerin hedefindeki insan haline gelmek demektir. Bu algı, kötünün hüküm sürdüğü şu dünyada müslümanları açık hedef haline getirmektedir.

Kirli siyasetleriyle toplumları çaresizleştirmek ve kanlı elleriyle yazdıkları uydurma kaderlere onları mahkûm etmek isteyenlerin yaptıklarına karşı çaresiz zannedilen toplumların da yapabilecekleri vardır. Öncelikle, her toplum dışardan kurtarıcı beklemek yerine kendi kurtarıcısı olmaya karar vermek ve bunun bedeli her ne ise onu ödemeyi göze almak zorundadır. Bedelsiz özgürlük olmaz. Başka türlü bu necaset siyasetinin yıkımını durdurmak mümkün olamaz. Arşın ve Mülk’ün Sahibi’ne (cc) sığınarak bir adım atacaksınız ki, Âlemlerin Rabbi de size doğru birkaç adım atsın.

Ş.A- “Her dönemin dergileri vardır” demiştiniz. Büyük Doğu, Diriliş, Edebiyat, Aylık Dergi, Bugün, Ay Vakti dâhil, dergilerimiz. Sanal âlemin kısıncında sanat-edebiyat. Gündemi Almanya’dan takip edebiliyor musunuz?

Y.K-Tarih ve Kur’an bilenler için takip edilmeyecek kadar zor ve karmaşık bir gündemimiz yok. Yıllar önce yazdığım ve İzdüşüm’de yer alan bir yazımda, Hz. Yusuf (as) kıssasından hareketle, sadece uyurken değil, uyanırken gördüklerimizin de yorumunu yapabilme yeteneğimizi geliştirmekten söz etmişim. Doğru bir izlek üzerinden gidildiğinde, birçok olayı daha olmadan görürsünüz zaten. Medya kültürünün sığılığı ve yavanlığı haberlerle yaşayan, günübürlük düşünen, öğrendiklerini günübürlük tüketen insanlar türetiyor. Haberdan öte bir yol yokmuş gibi yaşanıyor.

Oysa asıl dünya haberin bittiği yerde başlıyor. Öteye, haberden öteye geçebilmeye bakmak lazım. Bir zamanlar dergiler bunu sağlayabiliyordu. Bu şimdi de olabilir. Biraz daha yüklenmemiz, biraz daha yüreklenmemiz gerekiyor. Düşünce ve sanat dünyasının küçük toplulukları olarak biraz daha safları sıklaştırmak, sanal da olsa dayanışma içinde olmayı önemsemek gerekiyor. Ayrıca, sanatçıları zaman zaman buluşturan küçük mekânları önemsemek, o mekânların sıcaklığına yeni yetenekleri çekip onları medyaya, haber tufanına, siyasete kaptırmaktan kurtarıp sanata ve düşünceye kazanmak gerekiyor. Dergilerimiz bu bakımdan önemlidir. Yangından ilk kurtarılması gereken gençlerimize el uzatma imkân veya ihtimalinin bulunduğu kurtuluş adacıkları gibidirler. Kutluyorum hepsini de.

Ş.A- *Aylık Dergi, Hüner, Bu Meydan. Almanya’da yayınladığınız İslam ve İnsan. Dergiler yayınladınız. Bu dergi atölyelerinde sayısız insan yetişti. Kendi adıma Aylık Dergi ile tanıdım sizi. Bir Aylık Dergi heyecanı ve bekleyişi vardı her ay bizlerde. Bu hususta geriye dönük neler söylemek istersiniz?*

Y.K- Yazmak gibi okumak da bir coşkudur. Bu işleri ancak coşkusu, aşkı olanlar yapabilir. İnsan okumamakla neler kaybetmekte olduğunu ancak okumaya başladıktan sonra anlayabilir. Bu kaybın büyüklüğü okuyanlara bakarak da anlaşılabilir. Kişi bunu ancak özel tecrübesiyle kavrayabilir. Dergi ve kitap “okuyan adam” olma çabasının hem bir tezahürü, hem bir vasıtası. Okuma ve okutma mücadelesinde birlikte yürüyenler birbirlerinden çok şey öğrenirler. Bu yürüyüş o kadar kutlu bir yürüyüştür ki, kısa bir süre için bile sizinle birlikte olanlar diğerlerinden ne kadar da farkı olabiliyorlar, ülkeleri ve insanlık için ne kadar da yararlı işler yapabiliyorlar... Bazan bir cümlenin bile bir insanın hayatının nasıl değiştirdiğini, ne kadar değiştirdiğini görüyoruz. Zaten adam olacak çocuğa bir cümle yeter. O cümle, durduğu yeri sorgulattır, durması gerektiği yerin peşine salar. Bir de bakmışsınız bir cümleyle koca bir hayat değişmeye, dönüşmeye ve dönüştürmeye başlamıştır. Bu, ilk âyetiyle bize okumayı buyuran Yüce Rabbimizin bir lütfudur.

Bunları görüyorum geriye baktığımda. Geriye dönüp baktığımda hep geleceğimizi görüyorum. Gençlerimizin, ülkemizin geleceğini. Gençlere okumanın zevkli bir şey olduğunu öğretmemiz gerekiyor. Dünyanın en heyecan verici eylemi, öğrenmektir. Yeni bir neslin yetişmesi için okuma heyecanını yaygınlaştırmalıyız. Siyasetin tektipleştirici, yüzeyselleştirici ve kısırlaştırıcı işlevlerine karşı, insanlara okumanın özgürleştirici zevkini tattırmak gerekmektedir. Okumanın sayısız yararları vardır, ama en büyük yararı, insanı büyük ruhlarla güzel ruhlarla buluşturmasıdır. Okumak insanı büyük ruhlarla dost yapar ve insanın zamanla onlardan birisi haline gelmesini sağlar.

Yetenekli evlatlarını siyasete kaptırmış ülkenin geleceği de karanlık ve sığdır. Kimin siyaseti olursa olsun, fark etmez. Siyasetin belli yetenekleri yok etme özelliğini görerek, yetenekleri siyasetin tuzağından uzak tutmak gerekiyor. Düşünce ve sanatta yapabilecek bir şeyi bulunmayanlar gitsin neyle ilgilenecekse ilgilensinler ama düşünce ve sanat dünyamız için yararlı olabilecek

yetenekleri siyaset değirmeninden uzak tutmamız gerekiyor. Hem ülkemizin kalitesini artırabil-memiz, hem siyasetin daha temiz kalmasına katkı verebilmemiz için buna mecburuz.

Ayrıca, nostalji ile adam yetişmez. Eskiye bilerek ama gerektiğinde aşarak gitmek zorundayız. Eskiden kopmamış, eski ile arayı açmamış, hatta eskiye minnettar, ama yönünü yeniye dönmüş, yeniye doğru doludizgin koşan cesur gençlere ihtiyacı var bu ülkenin.

Ş.A- Aylık Dergi Şiir Özel Sayısı I/II... Kütüphanelerimizde yerini almış, unutulmaz bir ça-lışmaydı. Geriye doğru baktığımızda kendi kulvarında bir ilk. Ehli Sünnet Özel Sayısı, dergi formatının dışında diye algılandı hep. Sonraları bu türden çalışmalar olmadı. Bir gerekçesi var mıydı?

YK- Gerekçesi, ülkemizde yaşananların bir yangına dönüşmesi ve asıl işimizi yapamaz hale gelmemizdir. Ehli Sünnet Özel Sayısı olarak hazırladığımız çalışmanın Türkiye dışına açılan ikinci bölümü olacaktı bir de. İslam ülkelerindeki ilim merkezlerinin, önde gelen ilim adamları-nın katılımları ile çıkarılacaktı. O dönemde bizim cezaevine gönderilmiş olmamız, sonrasında ülkedeki yangının daha da büyümesi, bu tür hacimli çalışmalara fırsat vermedi. Ehli Sünnet Özel Sayısı'nın daha iyi anlaşılması mümkün olabilirdi ama pek çok İslam ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de kendilerini "Ehli Sünnet" diye ifade eden kesimlerin ilkesel değil tepkisel davran-mayı sadece bir alışkanlık değil bir inanış biçimi, bir hayat tarzı haline getirmeleri ve kendileri-nin de farkında olmadıkları bir biçimde "Ehli Bid'at mantığı" ile düşünüyor ve davranıyor ol-maları nedeniye, bazan istenilen sonuçların alınması zorlaşabiliyor.

Tarihî yürüyüşlerde sosyal dönüşümler başlatabilmek için atılan ilk adımlar önemlidir. Bir ilk adım atılır ve bu adımla birlikte hem belli alanlarda önemli boşlukların, temel yanlışların bulun-duğu gösterilir, hem de bütün zorluklara rağmen imkânsız zannedilen bir adım atılarak bunun imkan dâhilinde olduğu gösterilir. Küçük gibi görünen bu girişim daha sonra başka adımların da atılabilmesi konusunda birçok insanı cesaretlendirir. Sonrası kaçınılmaz olarak gelecektir. Bir adım atılmış, bir yol yapılmış, bir alan açılmıştır bir kere. Ondan sonra bu yolu pek çok insan kullanmaya başlar. Belki en çok da karşı çıkanlar kullanmaya başlar.

Ş.A- Tanıdığımız Yaşar Kaplan yazmaya hiç ara verecek birisi değil. Önceki yazdıklarınız ve yeni kitaplarınıza ne zaman hoş geldin diyeceğiz?

YK- Ait olduğum asıl dünyamdan hiç kopmadım. Ciddi yazarlar başka tarzda ve başka bir ik-limde yaşayamazlar. Yeniden okuyucularımla buluşmayı son zamanlarda daha çok arzuluyor ve yeni yılda kitaplarımla aranızda olmak istiyorum. Son aylarda bu arzumun bir coşkuya dönüş-meye başladığını itiraf etmeliyim. Samimi, haysiyetli yayıncılar arasından eserlerimizin tamamı-nı sistematik bir sunumla yayımlamaya talip biri çıkarsa, aranızda dönmem daha da yakınlaşabilir.

Düşünce ve sanat eserlerinin okuyucusu veya muhatabı ile buluşması sadece yayıncıların işi de-ğil aslında. Bu dünyaya yabancı olmayan bazı kişilerin sorumluluk üstlenerek yayıncıları yürek-

lendirmesi, yönlendirmesi yahut bazı sermaye sahiplerini ciddi, emek mahslü eserlere yatırım yapmaya özendirilmesi gerekiyor. Paranın temiz kalabilmesi için yapılması gereken işlerden bir tanesi de düşünce ve sanata hizmet etmesidir.

Ş.A- Uzun yıllardır yeni yazılarınızı, öykülerinizi okuyamıyoruz. Nehir Yazıları, İzzet Merter'in yürekli eleştirileri, özgün Yaşar Kaplan öyküleri. "Tek kişi olarak yaşamak yetmiyor bana " demiştiniz ya. Müstearlarınız; Kevser Elgin, İzzet Merter, Habip Sever, Galip Ozansak hatırladıklarımız. Hangisiyle daha çok yaşıyorsunuz?

Y.K-Hepsinin yeri farklı ve müstesna. Yaşadığımız, gördüğümüzle ilgili olarak, neye dair düşünülmesi, üretilmesi gerekiyorsa ona göre belli isimler öne çıkıyor. Ama bazıları bazı özel durumlar için vardır, bazı isimler her durumun emekçisidir, her an iş başındadır. Bu ve sizin bilmediğiniz diğer isimlerin hepsi de, yazdıklarını ve yaptıklarını hatırladıkça hâlâ bana heyecan veren isimlerdir. Tabî ki diğer isimleri doğuran bir isim vardır ve her zaman öndeki odur. O, asla tek kişi olarak yaşamakla yetinemez.

Ş.A- Bizim unuttuğumuz, sizin eklemek istedikleriniz var mı? Şimdiden teşekkür ediyor, Yaşar Kaplan'ı okumayı hasretle bekliyoruz.

Y.K-Peygamberlerimizden Hz. İsa aleyhisselam pazar yerinde dolaşırken fahişe olduğunu söyledikleri bir kadını getirip önüne atarlar, zamanın Yahûdî yobazları. Hz. İsa'dan kadının cezasını kesmesini istemektedirler. Maksatları sadece kadının cezalandırılması değil, aynı zamanda Hz. İsa'yı da bir ikilem ile karşıya karşıya bırakarak itibarsızlaştırmaktır. Hz. İsa bir ceza verse, onlara göre kendi ilkeleri ile çelişmiş olacak, ceza vermese fahişeliği onaylamış, özendirmiş olacaktır. Hz. İsa (as) yüzü gözü toprağa bulanmış kan ter içindeki kadına bakar. Bu yüz sadece kadının yüzü değildir, hem Hz. İsa vardır o yüzde, hem bütün insanlık vardır. Çaresizlik, sahipsizlik, dışlanmışlık, horlanmışlık vardır; bin yılın acısı vardır. Ferisîlerin lideri kadını cezalandırması için Hz. İsa'ya baskı yapmaktadır. Hz. İsa peygambere özgü o kendinden emin sükûnetin ardından, Rabbinden gelen çözümü Ferisîlere iletir:

– İçinizde hiç günahı olmayan ilk taşı atsin.

Bu cümle, sadece kadının kurtuluşu değil, Peygamberi sâfiyet ve teslimiyete karşı kurulmuş Ferisî tuzağının iflasıdır aynı zamanda.

Sanatçının işi de bazen Peygamberin (aleyhimüsselâm) işi gibi zordur. Toplumsal sorunlarda da zoru başarmak için sanatçının kıvrak zekâsına, engin dünyasına ihtiyaç vardır. Bu çözümcü yaklaşımı nedeniyle sanatçının düşmanı çoktur. İş gereği çok yıpratılmak istenir, kargışlanır, taşlanır. Ciddi bir sanat eğitiminin verilmediği toplumlarda sanatçı ile sanata bigâne bireyler arasında zaman zaman sorunlar yaşanabilmektedir. Olmamış insan, değerini bilmediği ve hiçbir zaman da bilemeyeceği eseri bırakır, başka şeylerle uğraşmaya başlar. Düşünce ve sanat insanlarından ya-

rarlanabilmenin en sağlıklı yolu, eserlerine y6nelmek, onları eserleri 6zerinden tanımak, eserleri ile konuşmaktır.

Sanatçıları da taşlayabilirler, ama l6tfen ilk taşı hi7 g6nahı olmayanlar atsın. Şimdi zaman k676k ruhlarla didişme zamanı değil, b6y6k ruhlarla buluşma, onlarla tanışma ve onlarla dost olma zamanıdır.

Şimdi, okuma zamanıdır.